

39457.

g br

030046362

Mali vodnik potovalcem na jug.

Skupno poučno potovanje slovenskih učiteljev in učiteljic.

Tukaj podajamo potovalcem kratek kažipot, ki bo vsakemu sopotniku v ponatisku na razpolago. Male izpremembe se lahko izvrše po dogovoru na licu mesta.

Kdor hoče z glavo in srcem polno uživati brezštevilne nove vtiske, ki jih bomo dobili, naj se pripravlja že zanaprej na to. Priporočamo te-le knjige za pripravo: 1. Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild. Das Küstenland. Dalmatien. Bosnien und Hercegovina. (Te knjige se nahajajo menda v vsaki okrajni učiteljski knjižnici). — 2. Hartlebens Illustrierter Führer durch Dalmatien. Wien, Leipzig, 1910. 5 K. — 3. L. H. Fischer, Ragusa und Umgebung. — 4. Illustrierter Führer durch Bosnien und

die Herzegowina. Wien, Leipzig, 1910. Hartleben. 4 K. — 5. Reiserouten in Bosnien und in der Herzegowina. Wien, Pest, Leipzig. Hartlebensverlag. — 6. I. pl. Andrejka, Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini. (Družba sv. Mohorja). — 7. Smolle, Dr. Leo, Die neuen Reichslande Österreich-Ungarns Bosnien und die Herzegowina, Graz und Wien, Verlagsbuchhandlung »Styria«. 2·20 K. — 8. Illustrierter Führer (Nr. 18) für Dalmatien. 60 h.

»Koliko bo stalo?» vprašajo nekateri. Tega natanko ne morem reči. A jaz sodim, kakor sem že povedal: z 200 K se bo dalo shajati. Kdor pa hoče uživati različne udobnosti in morebiti tudi nakupovati vsakojake reči, mora globlje seči v žep.

Kako se naj oblečeš? Prav lahko. Vroče bo. Toda topel plašč je neobhodno potreben. Sicer pa velja staro pravilo: Kolikor mogoče malo prtljage!

Prvi dan. Nedelja, 20. avgusta.

Trst (200.000 prebivalcev.)

Sestanek v hotelu Balkan ob 8. uri zjutraj.

Ogledovanje mesta: Luka, stara in nova.
— Ribarna (pescheria). — Veliki kanal,

332 m dolg, 15 m širok. — Mostovi na vrtiljek. — Pravoslavna cerkev. Znameniti ikonostasi. — Korso. — Borzni trg. — Glavni trg. — Lloydova palača. — Jožefov trg. Spomenik cesarja Maksimiliana. — Svetilnik, 33 m visok, sveti na 16 morskih milj. — Morski akvarij. — Miramar. Normanski slog. Veliko znamenitosti. Največji kras je park. (Fotografirati je prepovedano.) — Opčina. Električna vzpenjača. Izpred obeliska prediven razgled, ki se mu more vzporediti le malokateri na svetu. — Prenočevanje.

Drugi dan. Ponedeljek, 21. avgusta.

Iz Trsta v Pulj:

Odhod ob 8. uri zjutraj. Lloyd. — Med potom vidimo: Koper (Capodistria), Isola.

Piran (13.000 prebivalcev). Rimski Pirranum. Jako slikovita leža. Znamenita stolnica. — V bližini kopališče Portorose.

Umago. Brez znamenitosti.

Cittanova. Od 524 do 1828 škofija.

Poreč (Parenzo) (9000 prebivalcev). Za rimske dobe Parentium. Še nekaj rimskih razvalin. Stara, zanimiva stolnica. Že v tretje na istem

mestu sezidana. Našli so pod njo dvojna tla, vsaka po 1 m globlja.

Rovinj. (Prihod 11:30, odhod 12:30. 9000 prebivalcev.) Izpred cerkve krasen razgled.

Nasproti Brionskim otokom bokeljsko-črnogorska vas Peroj, naselbina iz l. 1658. Pravoslavniki s starimi običaji in šegami.

Potem Fasana. V fasanskem kanalu l. 1379. morska bitka med Genuezi in Benečani. L. 1866. je Tegetthoff tu zbral svoje brodovje in odjadrал proti Visu na zmago-slavni boj.

Pulj (Pola) (50.000 prebivalcev). Prihod ob 2. uri. Obed. — Ogledovanje: Amfiteater. Edini svoje vrste. — Pred areno spomenik cesarice Elizabete. — Porta gemina. Dobro ohranjena, menda glavna rimska vrata. — Sergijev spomenik. Krog l. 25 pr. Kr. — Avgustov tempelj. Sezidan l. 8 po Kr. — Morski arzenal. Ladjedelnice na Maslinjskem otoku. — Oklopnjača.

Izlet na Brionski otok; odhod 6:30, prihod 7:10. Prastare in rimske naselbine, potem mnogo stoletij zapuščen, zdaj pravi raj. Prekrasna flora. Pinija, lavor, mirta, palme, bambus. — Nazaj v Pulj 9:30—10:15.

Tretji dan. 22. avgusta.

Odhod iz Pulja 12.15 z »Dalmacijo«.
— Na čeri (scoglio) »Porer« 36 m visok svetilnik.

Mali Lošinj (Lusin piccolo), prihod 4.30, odhod 5.15. — Razsežna luka. — Nekaj časa samo morje. Potem na levo otok Asinello, na desno Premuda. Na levo ugledamo vilinjski Velebit. Na desno se vrsti otok za otokom: Melada, Sestrunj, Rivanj, Ugljan. Na levo sela Peterzane, Zalon, Diklo, potem

Zader (Zara) (15.000 prebivalcev). Prihod ob 10.—, odhod ob 11.30. — Stara luka. Izprehod po mestu. Po morski ulici, na desno po stolni ulici k stolnici. Stara, romanska bazilika s krasnim pročeljem. V cerkvi nekaj znamenitih slik Palme ml. in V. Carpaccija. Za njo prastara cerkvena S. Donata, ki je zdaj starinski muzej. Mimo knezoškofijske palače preko zelenjavnega trga, ki ima na desno rimsko soho s pritrjenimi prangerskimi verigami, na novo luko. Po novi obali skozi Porta Pile v Blažekovičev park, potem po promenadi (na starem mestnem ozidju) k stari luki nazaj. Če bo še časa, piazza della

Collona in piazza dei Signori. Ulice iz večine jako ozke. — Krasne kopeli.

Zader-Šibenik. Kanal med kopnem in otokom Ugljan. Pod Zadrom Arbanasi (Borgo Erizzo), albaneška naselbina iz 18. stoletja. V ozadju Velebit.

Na desno otok Pašmon z velikim samostanom Tkon, ki ga je ustanovil hrvaški kralj Krešimir III. Na kopnem Biograd (Zaravecchia). Nekdaj grad hrvaških kraljev. — Pakoštani. Zadaj Dinarsko gorovje. — Vse polno otokov in otočičev. — Ljudstvo se peča z nabiranjem koral in spužev. — Največji otok Zlarin. Tu se kanal jako zoži. V prejšnjih dobah ga je zapirala veriga.

Šibenik (Sebenico) (12.000 prebivalcev). Prihod 3.30, odhod 5.—. Presenetljiv pogled. Mesto sezidano po strmem pobočju holma, na vrhu grad. Največja znamenitost je stolnica. Iz 15. in 16. stoletja. Zato različni slogi. V južnem kotu luke, v Magdaleni, šolska ladja »Dandolo« za mladeniške pomorščake.

Šibenik-Split. Pri izlazu iz Šibeniškega kanala na desno Zlarin. Morje zopet jako otočno. Na levo globoka zaseka, na nje koncu Krapanj. — Primošten

(Capocesto). — Rogoznica. — Pri rtu »Planka« se obala obrne proti vzhodu.

Spljetski zaliv. Na desno in levo otoki in čeri. Spljet. Prihod ob 9. uri. Nočevanje.

Četrty dan. Sreda 23. avgusta.

Spljet (25.000 prebivalcev).

V jutro 23. avgusta ob 6.30 izlet v Solin z železnico. Prihod 6.46. Naprosili bomo konservatorja monsignora Bulića, da nam razkaže izkopanine, ki se vrše pod njegovim vodstvom.

Solin (rim. Salona). Jako zanimive izkopanine iz rimske in prvokrščanske dobe. Mestno ozidje, vodovodi, kopeli, gledališča, bazilike, pokopališča itd. Odhod iz Solina 10.31, povratek v Spljet 10.44. Obed. Ogleđovanje Spljeta. — Dioklecianova palača, 30.000 m². V njenem okviru je sezidano skoro vse staro mesto, kjer stanuje do 3000 ljudi. — Stolnica, mavzolej cesarja Diokleciana, ki je v njem tudi pokopan. — Aeskulapov ali Jupitrov tempelj, zdaj baptisterij. — Arheološki muzej. — Stroßmayerjeva obala. — Bačvice (kopeli), Katalinićevi vrti. — Povratek v novo mesto. — Hrvojina kula (benečanski stolp). — Gradska obala. — Mramornati vod-

njak cesarja Franca Jožefa. — Spomenik Luke Botića. — Izprehod na Marjan. Prekrasen razgled. Tam bi bila lahko skupna večerja. — Prenoečevanje. —

Namesto izleta v Solin bi se mogel prirediti izlet v Trogir, kamor bi pač bilo izletnike bolje volja. Trogir (Trau) je najzanimivejše in najbolj karakteristično dalmatinsko mesto. Povse srednjeveškega značaja.

Peti dan. Četrtek 24. avgusta.

Odhod iz Spljeta ob 4·00 zjutraj z »Dalmacijo«.

Hvar (Lesina). Prihod 6·30, odhod 6·50. Avstrijska Madeira. Mesto ima deloma še utrdbe. Dve trdnjavici, na levo Fort Spagnolo iz 14. stoletja, na desno Napoleon izza francoske okupacije. Stolnica, lombardski slog iz 14. stoletja.

Vis (Lissa). Prihod 8·10, odhod 8·30. — Zgodovinska znamenitost. Spomenik dne 20. julija 1866. padlim pomorščakom. Palme in rožiči.

Komisa. Prihod 9·45. Izlet v Bisove (Busi) 10—. Modra špilja. Slična oni svetovnoznani na otoku Kapri. Vhod 1½ m visok, 3½ m širok. Špilja 30 m dolga, 16 m široka.

Globočina 16—18 m. Modra luč nastane zaradi podmorskega vhoda na nasprotni strani. Ob ugodnem stanju solnca prodre dnevna svetloba skozi podmorska vrata do dna špilje, od koder se odbija. Voda absorbira vse druge žarke, in le modri trakovi prodre na površje.

Iz Bisove nazaj v Komiso, odkoder odhod ob 11:00 zvečer z Lloydom.

Šesti dan. Petek 25. avgusta.

Parnik zavozi v kanal Pelješac. Na levo polotok Pelješac (Sabiancello), na desno otok Krč (Curzola). Na pečini Glavat svetilnik. Na desni otok Miljes (Melada), na levo nadalje več otokov: Jakla, Župana, Lopud in otočičev.

Gruž-Dubrovnik. Prihod 7:30, odhod 9:30. — Med Gružem in Dubrovnikom polotok Lapad. — Otok Lakroma. — Med trdnjavami Punta d'Ostro na levo, Mamula na otoku Rondoni in Pta. d'Arca na desnem polotoku Luštica kotorsko ustje (bocche di Cattaro). V ozadju Novigrad (Castelnuovo). Na levo se zaje hercegovinska Sutorina (pred okupacijo neutralno ozemlje) v Dalmacijo prav do morja; rt Kobila. —

Teodoški zaliv; arzenal c. in kr. mornarice. — Kanal »le Catene« se je svojedobno zapiral z verigami, odtod ime. — Kotski zaliv. —

Kotor. Prihod 1:30. — Prekrasen pogled. — Kotor ima kakih 4000 prebivalcev. V starem veku Ascrivium. Nima mnogo zanimivega. Jako ozke ulice. Interesantne stare hišice Stolnica. Izprehod proti Lovčenu do razgledne točke »Bella Vista«. — Prenočevanje. —

Sedmi dan. Sobota 26. avgusta.

Odhod iz Kotor 6:00 z Lloydom.

Rižana (Risano). Prihod 7:15, odhod 8:15. — Najstarejši dalmatinski kraj, ustanovljen najbrže v drugem stoletju. V ozadju znamenite Krivoščije.

Novigrad (Castelnouvo). Prihod 10:00, odhod 10:30. — Staro ozidje in stare trdnjave. Na vrhu Fort Spagnuolo iz l. 1538. Trdnjava v nižavi — Forte die Terra — je še starejša. Mesto je ustanovil l. 1373. prvi bosanski kralj Tvrdko I. Kotromanović. Nekdanja prestolnica vojvodine Saba, ki jo je ustanovil Stefan Kozača pod cesarjem Fridrikom IV. l. 1440 Današnja Hercegovina.

Čavtat (Ragusa vecchia). Prihod 12.30, odhod 1.30. — Menda stari Epidauros.

Gruž. Prihod 2.30. Obed. Izprehod v Dubrovnik. Raz Boninar (Bella Vista) diven pogled na Dubrovnik, Lapad, Pile, Lovrijenac (Fort S. Lorenzo) itd. — Pot drži po visoki, strmi obali Velike agave in kakteje. Predmestje Pile. Nova bolnica. Mestni park Gradac. Hotel Imperial. Skozi pileška vrata vhod v Dubrovnik (Ragusa, kakih 15.000 prebivalcev). — Staro in močno ozidje (miri od grada). Zgodovinsko jako zanimivo mesto. Pred pileškimi vratmi je monumentalen vodnjak kiparja Rendića z vilo iz Gundulićeve drame »Dubravka«. Skozi vrata se pride takoj na plac (stradone), ki je bila svojedobno kanal. Palače so si čudno slične; nastale so istodobno po potresu l. 1667. Na levo cerkev Sv. Spas (S. Salvatore) s klasičnim pročeljem iz l. 1520. Dalje frančiškanska cerkev z zanimivim zvonikom l. 1424, v 17. stoletju deloma prenovljen. Lepa gotška vrata. Samostanska lekarna je izmed najstarejših v Evropi. Na koncu place je na levo dogana, pred njo Roland-soha, znak trgovske prostosti. Na desno rektorska palača, sezidana 1388—1424, prenovljena po potresu l. 1667. Lepo dvorišče.

Rektor je bil za republike predsednik malega sveta. Poleg rektorske palače občinska hiša, lokalni muzej in gledišče. — Cerkev sv. Vlaha, dalje stolnica Velika Gospa. Slika v velikem oltarju (Vnebovzetje Marije) pripisujejo Tizianu. Na stranskih altarjih tudi znamenite slike, ki so jih slikali Pordenone, Palma star., Andrea del Sarto itd. Obe cerkvi sta baročni. Gundulićev trg s spomenikom od Rendića. Vojaška bolnica, prej jezuitski samostan, in Collegium Ragusinum. Izprehod po ozidju v spremstvu vojaka; dovoljenje se izposluje na komandi. — Na vzhodnem koncu place pločka vrata. — Mala luka (Cassone). — Samostan Dominikancev. Krasne slike. Znamenit obhod (Kreuzgang) — Rastlinstvo okrog Dubrovnika se bliža tropskemu. Palme, agave, velikanske platane, kakteje itd. — V Dubrovniku ali Gružu prenočevanje.

Osmi dan. 27. avgusta. Nedelja.

Gruž-Mostar. Odhod 9:35 z neretvansko železnico, ki se vrsti med najlepše evropske proge. Mimo Omble (Rijeke) z lepim pogledom v kanal Rožato, kjer privre Rijeka kot veletok iz tal. Potem po Krasu, kasneje lep pogled nazaj na obalo in morje.

Pri Ivanici prične Hercegovina. V Humu treba prestopiti v drug vlak. Od Huma do Hutova vozi železnica po Popovem polju, dolu Trebinšice, ki je enako Cerknškemu jezeru. Od junija do jeseni je suho in ga obdelujejo, ostali del leta pa je obširno 25 km dolgo jezero. Največjo širino ima pri Poljicah. V Gabeli pridemo k progi Metkovič-Mostar, ko smo prej premotrili Krupo in Neretvo (Narenta). Gabela, stara benečanska trdnjava.

Po premoščenju rečice Trebežat se vidijo malo pred postajo Čapljina na levo znatni ostanki rimske trdnjave »Mogorelo«. Nasproti postaje Čapljina velik tobačni magacin. — Pri postaji Dretelj na nasprotnem bregu Neretve prezanimivo mohamedansko selo Počitelj, staro razbojniško gnezdo, lepa mošeja, razvaline starega, po kralju Tvrdku l. 1338. sezidanega grada. — Žitomislić. Poleg postaje nekoliko velikih bogumilskih kamnov. Na desnem bregu pravoslavni samostan z lepimi bujnimi nasadi. — Dolina Neretve se jako zoži, nato Buna. Preko reke Bune jako lep stari most (Kosorska čuprija), ne ve se za sigurno, ali je rimski ali turški.

Po premoščenju Jasnice Bišćepolje, dokler se dospe v

Mostar, prihod 3.20. Morska višina 59 m. — 20.000 prebivalcev. Na obeh straneh Neretve v ozki dolini med Humom in Podveležem. Visoka, skoro tropična temperatura. (Papadači, moskito, jako nadležni. Zato zvečer okna zapreti, preden se užge luč!) Vegetacija subtropično bujna. Narod krepak, samozavesten. Noša slična črnogorski, povse različna od bosanske. Največja znamenitost je stari most preko Neretve. Najbrž turški. V mestnem delu Zahumje katoliška cerkev v bazilikalnem slogu. Dalje velika pravoslavna katedrala in nad dva tucata mošej, ki so pa neznatne. — Čaršija (pazar). Sauerwaldova ulica in Velika Tepa (carina). — Turško pokopališče. Pravoslavna cerkev v bizantinskem slogu z lepim ikonostasom. Izpred cerkve lep razgled na mesto. Srbsko pokopališče. — Šola. — Prenočevanje.

Deveti dan. 28. avgusta. Ponedeljek.

Mostar-Sarajevo. Odhod iz Mostarja 9.45. — Po Bišćepolju do Hana Vojno. Potem Bjelopolje. Na vzhodu Porin-planina (do 1837 m). — Pri postaji Raškagora prične

slikovita Neretvanska soteska, 30 km dolga, segajoča do postaje Jablanica.

Prva postaja v tej soteski Drežnica ob Drežanki. Pri postaji Grabovica je soteska najožja. Spomladi v soteski vse polno hudournikov in vodopadov, med njimi Prapovac ali Komadina. Za postajo Prenj dol Glogošnice, na desno velikansko gorovje Prenj z Lupoglavo (2100 m). — 75 m dolg most preko Neretve, potem Jablanica. Za Jablanico visok most preko Doljanke, potem mimo postaj Rama, preko Neretvice Ostrožak, Lisičić, postaja Konjica. Med potjo smo videli na levi gorovja Čvrstnica (najvišje hercegovsko 2227 m) in Čabolja planina, na desno Prenj in Velež. Konjica, mohamedansko mestece. Lep kamenit most. — Tu zapusti železnica Neretvansko dolino in preide v dolino Treščnice. Za postajo Podorožac se prične 18 km dolga zobača (Zahnradbahn). Proga se mnogokrat lahko zasleduje, ker se iz doline Travošnice zopet vije v dol Treščnice. Pri Doljni Bradini lepi vodopadi. Postaja Ivan 876 m visoko. Razvodje med Adrijo in Črnim morjem in meja med Hercegovino in Bosno. Pri Rasteljici neha zobača. Potem Tarčin z lepim pogle-

dom (desno) na Bjelašnico-planino (2063 m). Nato zopet kratka zobača do Pazarića. Ob Žujevini skozi sotesko Zovik mimo postaj Hadžići, Blažnj, Ilidže preko Míljčke v

Sarajevo. Prihod 5.10. — Mal izprehod po mestu. — Prenočevanje. Ako bo bolje kazalo, prenočimo v Ilidže, si ga ogledamo in drugo jutro odrinemo v Sarajevo. Če ne pa izlet semkaj.

Deseti dan. 29. avgusta. Torek.

Sarajevo (okrog 50.000 prebivalcev). Ogledovanje. Tobačna tvornica. — Po Hiseti, nekdanjem ciganskem delu preko potoka Koševo, na desno idilična Ali-paša-mošēja, pred njo turška kafana. — Na levo mestni park. — Čemaluša ulica. Na desno vladno poslopje. — Razpadlo turško pokopališče. — Ferhadijá ulica. — Sejmišče (Markthalle). — Glavna pošta. — Katoliška katedrala. — Bosansko-hercegovski muzej. Prezanimive zoološke in etnografske zbirke. — Umetno-obrtni muzej, — Fran Josipova ulica. — Grška metropolitna cerkev. — Čaršija, povse orientalska. — Bezistan, španijolska prodajalnica. — Begova džamija, 1526—1530 se-

zidana. Jako slavna. Dragocene preproge. Aršin kamen ima vdolben oficialni aršin (turška mera). Sahat kula s turškim cifrovnikom na 24 ur. Kuršum medreša (hodžska šola). — Gornja Čemaluša. — Stara srbska cerkev. — Španijolski tempelj. — Šerijatska šola v Hrgića ulici. Mavriški slog. — Logavina ulica. Sinan tekkia (samostan tulečih dervišev). — Preko Čaršije se dospe k rotoŕžu, mavriško-bizantinski slog. — Kiraet hana (turška čitalnica). — Kafana Bendbaši, lep vrt ob Miljački. — Preko šehar-čehajin mosta Careva ulica. — Careva džamija, oficialna turška cerkev. — Konak deželnega šefa. — Justična palača. — Državni atelije za preproge. — Filipovičev trg. — Preko mosta na Appelov kai. — Protestantska cerkev. — Židovski tempelj. — Na levem bregu Miljačke španijolsko pokopališče. — Kaka ljudska šola. — Okolica: Na severu Hum in Gradanj, na vzhodu Mali Orlovac in Hraštova glava, na jugu Velika Kapa, Dragulac in debelo brdo, za tem visoki Trebević. Na zapadu rodovitno sarajevsko polje. — Na vzhodu kastel z rušeno in belo bastijo. —

Enajsti dan. 30. avgusta. Sreda.

Odhod iz Sarajeva ob 6:25 (za 2. progo)
z bosansko-hercegovsko drž. železnico.

Postaje: Rajlovac, konec sarajevskega polja. — Reljevo. — Vogošća. Podlugovi. — Visoko. — Prej se zadnjikrat zazre Trebević. — Dobrinje. — Čatići. — Preko reke Bosna Kakanj-Doboj. — Gora. — Lašva. (Prih. 852.)

Tukaj se proga deli. Glavna na Bosanski Brod, druga (zanimivejša) preko Jajca — Banjaluke in Dobrlina v Zagreb.

Navedemo obe.

1. Janjići. — Zenica. — Vranduk, slikovit s starim gradom. — Nemila. — Han Begov. — Žepče. — Zavidović. — Globarica. — Maglaj, na desnem bregu Bosne, lepa mošeja in star grad. — Trbuk, — Usora. — Doboj, star kraljev grad. — Kotorska. Tu zapusti železnica dolino Bosne. — Velika. — Han Marica na razvorju Bosne in Ukline. — Velike serpentine Dervent. — Novoselo. — Dospe do Save Sijekovac. — Bosanski Brod. — Od tu dalje v Zagreb. —

2. Lašva, odhod 9:06. — Lašvanska soteska. — Vitez. — Bjela. — Dolac,

na podnožju Vlačića. — Travnik. Staro zanimivo orientalsko mesto. Star kastel, ki ga je baje sezidal bosanski kralj Tvrdko II. — Na desno grob (turba) turškega svetnika Ismajil Babe pod 400 letnim velikanskim topolom. Potem razvalina Varošlug in dalje postaja Turbet, — Preko Lašve in Komarnice Goleš. — 1360 m dolg predor pod Komorskim sedlom (razvodje Vrbasa in Bosne). Komar 777 m. — Zobača. Oborci. — Dolnji Vakuf. Na jugu Vratnica planina (2000 m). — Babinoselo. — Vijenac; na brdu razvalina Vinac grofov Keglevićev. — Ob Vrbasu dalje preko Kabarakta Plive (10.000 konjskih sil) v Jajce. Prihod 1'55. Eno najzanimivejših in najslikovitejših mest. Kakih 4000 prebivalcev. Luka Kula. — Grad. — Katakombe. — V cerkvi sv. Ivana v stekleni krsti okostje obglavljenega zadnjega bosanskega kralja Štefana Tomaševića. —

Iz Jajca (ob 2'30) vožnja z avtomobilom (10 K) po preslikovitih Vrbaških soteskah v Banjaluko 73 km. To progo štejejo med najbolj velikanske v Evropi. — Skozi ozka, stara banjaluška vrata na levem bregu Vrbasa, dalje na desnem bregu. Na desno nad

400 let stari frančiškanski samostan Podmiljača, najstarejša katoliška cerkev v Bosni, Kmalu na to prva divja soteska (tjesno) skozi 360 m dolgi grebenski predor proti Vlasinjim Stijenam, skozi katere je drugi predor 44 m dolg. Ob Bijelih Stijenah dalje do konca soteske. Ob Vrbasu stari, primitivni mlini čudne oblike. Na nasprotnem bregu hudournik Ugar. Na levo čedna dolina Črne rijeke. Postaja Bočac. Nasproti vselo Vilma. Grad Bočac in mala mošeja na strmi steni. — Rodovitna dolina Agino selo. Druga soteska, 9 km dolga. — Stari grad Krupa na Manjači (levo), Tisovac planina (desno). — Pravoslavno selo Krupa, na levo čardak (vila) nekega bega. Zvečaj-grad. Tretja soteska (3 km). Jako divja, Veliko orlov gnezdi v nedostopnih stenah. Karanovac, — Novoselo. — Predmestje Gornji Šeher (mohamedansko). —

Banjaluca. Prihod 6.19, 25.000 preb. Polovica Mohamedancev. — Dve katoliški cerkvi, dve pravoslavni, dva židovska templja. in do 40 mošej. Najlepša izmed teh Ferhadija džamija, v glavni ulici Čaršije.

Dvanajsti dan 31. avgusta. Četrtek.

Odhod iz Banjaluke 7 40 z vojaško železnico Banjaluka-Doberlin, zadnji bosanski okraj, kamor dospe ob 11 08. Za Banjaluko imamo na levo frančiškanski samostan Petričevac, dalje ženski samostan Marija Zvezda. Železnica se vzpne na sedlo Kukovica, razvodje med Vrbasem in Uno. Potem dalje v dolini Gomjenice, dalje ob Sani, potem ob Uni do Hrvatske Kostajnice. Na nasprotnem bregu je Bosanska Kostanjica. Mimo Siska v Zagreb. Prihod 2 13 --

Ogledovanje Zagreba in razhod.

Učiteljska tiskarna, Ljubljana. 1632—11

Henrik Schreiner
načelnik učiteljske Maribor.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000514608